

BURRO

Basado en textos clásicos sobre asnos

Dramatúrgia: **Álvaro Tato** Producción: **Emilia Yagüe** Dirección: **Yayo Cáceres**

Fran García **Iballa Rodríguez** **Manuel Lavandera**

AY TEATRO
PRESENTA
BURRO

MONÒLEG BASAT EN TEXTOS
CLÀSSICS D'ASES

Amb fragments de:

L'ase daurat, de Luci Apuleu

Don Quijote de la Mancha, de Miguel de Cervantes

El somni d'una nit d'estiu, de William Shakespeare

Platero y yo, de Juan Ramón Jiménez

Pell d'ase, de Charles Perrault

Misa del asno y Testamento del asno (anònims)

Disputa del asno de Fray Anselmo de Turmeda

La Burromaquia de Gabriel Álvarez de Toledo

Les metamorfosis d'Ovidi

Faules d'Isop, Fedre, La Fontaine, Iriarte i Samaniego

Sinopsi

En una finca buida, un burro lligat a una estaca explica la seva vida a l'ombra mentre s'acosta un incendi forestal. S'inicia així un viatge tragicòmic, divertit, tendre, poètic i profund que explora els grans textos clàssics sobre l'ase i la relació intensa entre l'animal i l'ésser humà.

La música en directe i el teatre més pur acompanyen aquest ase sense nom, de sis mil anys d'edat, en un recorregut per les seves aventures, desventures i peripècies al llarg de la Grècia i la Roma clàssiques, l'edat mitjana festiva i carnavalesca, el Segle d'Or espanyol i anglès, la Il·lustració i la Modernitat.

Un relat que lluita contra l'oblit mentre s'hi acosta el foc. Una obra que deixa empremta... de peüllla.

Ay Teatro presenta una tragicomèdia amb música en directe inspirada en les obres mestres de la literatura que giren al voltant de l'ase, i protagonitzat per un dels actors essencials de la història del teatre espanyol.

Fitxa

Dramaturgia **Álvaro Tato**

Direcció **Yayo Cáceres**

Intèrprets **Carlos Hipólito, Fran García
Manuel Lavandera i Iballa Rodríguez**

Música original **Yayo Cáceres**

Escenografia **Ay Teatro i Tatiana de Sarabia**

Vestuari **Tatiana de Sarabia**

Il·luminació **Miguel A. Camacho**

Direcció de producció **Emilia Yagüe**

Producció executiva **Marina Camacho**

Secretaria de producció **Carmen Quirós**

Direcció tècnica **Amalia Portes**

Gerència **Susana Cuñado**

Sastreria **Maribel Rodríguez RH i Alejandro Jaén**

Tècnica de llums **Tatiana Revertó**

Tècnica de so **Manuela Paparo**

Caps tècnics del teatre **Sergi Lobaco i Raúl Martínez**

Màrqueting i comunicació del teatre **Teatre Romea**

Premsa **Daniel Mejías**

Ajudant de premsa **Jorge Ochagavía**

Disseny gràfic i fotografia **David Ruiz**

Aplicacions gràfiques **Santi&Kco**

Primera funció al **Teatre Romea** el **8 de maig de 2024**

Espectacle en **castellà**

Durada **1 hora i 20 minuts**

Amb el recolzament de **Comunidad de Madrid**

i **INAEM (Gobierno de España, Ministerio de Cultura)**

Distribució a Catalunya, Comunitat Valenciana i Balears

Sergi Calleja (scalleja@focus.cat)

Distribució a la resta de l'estat

Emilia Yagüe Producciones (info@emiliayague.com)

És una coproducció

d'**Ay Teatro i Teatre Romea**

Unes paraules del director

En el patio de una ciudad llamada Tell es-Sâfi, ahora conocida como Gath en Israel, se descubrieron los restos de un burro y un bozal; de ello se dedujo que hace al menos cuatro mil años que el hombre está en estrecho contacto con este animal.

Al parecer los domaban entonces con esta especie de bozal. Desde entonces y pasando por El asno de oro de Apuleyo, la entrada de Jesús a Jerusalén o el emblema del Partido Demócrata de los Estados Unidos, los burros han estado al lado de los hombres. Siempre maltratados, vilipendiados y acusados de “burros”, claro, como no podía ser de otra manera. Sin embargo, nos encontramos ante uno de los animales más valientes e inteligentes que existen. Cuidan los rebaños enfrentándose a los lobos o cruzan cordilleras cargados hasta arriba de la mano de Napoleón o San Martín. También han inspirado canciones maravillosas, leyendas e infinidad de historias.

Estos animales entrañables que un día se extinguieron en América y estuvieron a punto en Europa, son en casi todo diferentes a lo que la creencia popular ha hecho de ellos. Felizmente en nuestros días ya casi no los vemos llevando en el lomo la vida ajena y existen asociaciones que los protegen de la crueldad humana.

Burro es la historia de un burro atado a una estaca en sus últimos momentos, pero este burro de nuestro espectáculo ha vivido siglos y ha visto y sabe todo lo que se ha escrito y cantado sobre ellos. Entonces habla y nos cuenta y canta y su sombra le atiende y contesta a veces y así pasan sus días bucólicos pero cargados de sabiduría y dolor.

Carlos Hipólito nos deja una excepcional y conmovedora interpretación en este montaje de Ay Teatro. Queríamos hacerlo, soñábamos con hacerlo y enterrecernos y conmovernos porque al fin y al cabo todos y cada uno de nosotros llevamos un Platero en el corazón.

Yayo Cáceres

Sobre la dramaturgia

Burro es una tragicomedia basada en las creaciones literarias que nos brinda la narrativa y el teatro clásico en torno a ese animal campestre, andariego, sufrido y peculiar que representa nuestra ambigua quintaesencia, lo más alto y lo más bajo de la naturaleza humana: por un lado el humor, la ternura, la inocencia, y por otro la estulticia, la ridiculez, la simpleza, los instintos más profundos y básicos que nos guían y que han dado pie a toda una mitología asnal que recorreremos a lo largo de la obra. Desde sus remotos inicios salvajes hasta su domesticada soledad reciente, desde su empleo en el tiro y el transporte hasta su abandono y desuso, el viaje abarca varios siglos a través de obras maestras de la literatura donde los asnos son protagonistas o testigos.

Los más de seis mil años de vida que recuerda nuestro burro anónimo coinciden con el periplo de la civilización; así se van tejiendo las diversas escenas: su infancia como pollino en las praderas prehistóricas cuajadas de cuentos y fábulas entremezcladas, su juventud en la Grecia y la Roma clásica, donde conoce la cara oscura del Imperio Romano que ofrece el magistral Asno de oro de Apuleyo con su precedente lucianesco; su intensa presencia medieval en la más irreverente tradición carnavalesca, recreando una de aquellas paródicas misas del asno, fiestas de locos prohibidas por la Contrarreforma; su espléndida madurez barroca, farsesca y humanista entre cervantina y shakespeariana; su testimonio ambiguo del Siglo de las Luces entre penumbras fabulísticas y tinieblas goyescas; su postrera vejez en una era moderna que, tras el desarrollo industrial aplicado a las labores campestres, relega al burro al espacio mítico de la infancia (así Platero), al paseo turístico, al santuario protegido... o al abandono y la desaparición.

Escena tras escena, el viaje del burro nos irá llevando del pasado al presente mientras la amenaza del incendio apresura la urgencia del relato, la necesidad de dejar constancia de toda una vida plural y colectiva antes de que las llamas borren su memoria... que es la nuestra.

Los protagonistas de Burro forman toda una manada: el rucio de Sancho Panza, el pequeño e inolvidable Platero, el pícaro burro de Apuleyo, el artesano con cabeza asnal del que se enamora la Reina de las Hadas en el bosque mágico isabelino, el anciano asno anónimo que refuta a fray Anselmo el derecho del hombre sobre las bestias, la burra de Balaam que vio un ángel y cobró el habla para hacer una sola pregunta concisa y tremenda a su dueño (“¿por qué me pegas?”), el asno de Buridán que murió por indeciso, el rey Midas y sus orejones burrescos por preferir la flauta de Pan a la lira de Apolo, los dos anillos convertidos por Zeus en estrellas por asustar con sus rebuznos a los Gigantes durante la reconquista del Olimpo, los torpes burros bobos de las fábulas (que casi siempre acaban devorados por seres más feroces o astutos), desde la hipnotizadora oralidad del Panchatantra indio hasta los encantadores poemitas de los ilustrados pasando por el legendario Esopo, las colecciones medievales o el chispeante La Fontaine... y otros muchos mulos, burdéganos, acémilas, pollinos, asnos y burros que pueblan tantas novelas, versos, escenas, imágenes y refranes de nuestra cultura occidental.

Burro también plantea una indagación sobre los tópicos asnales, sobre su presunta estupidez y terquedad y su asimilación simbólica a la sexualidad, la estulticia, la desidia... y, a veces, incluso, la tristeza y la melancolía. Un homenaje lleno de humor y vida a aquellos maravillosos personajes de tantas piezas populares y cultas, renovadoras y tradicionales, juveniles y eternas. Una road play asnal, entre lo grotesco y lo dulce, entre la carcajada y la emoción, que atraviesa las épocas claves de Occidente. Una obra contada y cantada sobre un animal poliédrico que representa nuestras grandes virtudes y nuestros bajos instintos, entre la realidad y el mito de una bestia que es también el clown, el fool, el bobo, el compañero de trabajos, fatigas y labores de las sociedades preindustriales. Un canto al burro en primera persona y en clave de comedia amarga a través de su voz lúcida y empecinada, a veces sarcástica, a menudo adorable... y también un atronador rebuzno contra la injusticia y la violencia.

Una reflexión, al fin y al cabo, sobre el ser humano, capaz de la gracia y del horror, de la más atroz crueldad y la más sublime ternura. Porque el burro, un animal marcado por el insulto, el maltrato y la indefensión, però también por la simpatía, el buen juicio, el estoicismo y la sensatez, encarna en las heridas de sus bozos y correas, en las llagas de su lomo agujado, en el peso de sus albardas y alforjas, en sus orejas atentas y su mirada pura, la esencia simbólica de nuestra civilización, de la que ha sido compañero desde siempre.

El burro es a la vez víctima y amigo de la humanidad. El burro también somos nosotros.

Álvaro Tato

Sobre l'espectacle

Una posada en escena nua, essencial, en l'entorn de la naturalesa a la vora de l'abandó, amb l'amenaça de l'incendi cada vegada més pròxim com a símbol urgent del final que s'aproxima, de la carrera de la vida contra el temps i l'oblit.

Un ruc, la seva ombra. Una estaca, una corda. El camp obert i infinit. Res més, ni més ni menys.

Un actor immens que desenvolupa un treball extenuant portant a l'espectador del riure al plor, del relat al cant, metamorfosant-se en tots els personatges (persones, animals... i sovint ambdues alhora en contínua transformació) d'unes històries múltiples i diverses, recurrent èpoques, segles, països i tradicions teatrals. Dotzenes de personatges que desfilen per les evocacions d'un ruc anònim tot sol amb la seva memòria.

L'extraordinari guitarrista Manuel Lavandera i dos joves actors-músics (Fran Garda i Iballa Rodríguez) acompanyen amb els seus personatges, veus i instruments les atmosferes de les escenes, la construcció dels moments lírics, èpics i còmics i les cançons originals, com a part indispensable d'una tradició que es canta i es compta.

Tots els recursos escènics al servei del fet teatral, de les situacions i conflictes... i la imaginació de l'espectador com a camp de joc on viatgem a llocs de Burro.

Sobre AY Teatro

Ay Teatro planteja una nova visió escènica des de l'arrel, a la recerca de l'essència del teatre com a joc de la imaginació. Una aposta pel "teatre pobre" basat en recursos elementals i, alhora, revestit de la cultura, bellesa, rigor i esperit de festa del teatre clàssic espanyol i universal. Perquè originalitat ve d'origen.

Ay Teatro reuneix el talent creatiu del director d'escena Yayo Cáceres i el poeta i dramaturg Álvaro Tato, acompanyats per la productora i distribuïdora teatral Emilia Yagüe.

El llançament d'aquesta companyia, tant en el seu vessant escènic com pedagògic, es va produir en el cicle Miradas al Siglo de Oro al Teatro Fernán Gómez Centro Cultural de la Vila de Madrid en 2019.

Mestiza (2018), des de la seva estrena en el Festival Clásicos en Alcalá, va suposar tot un descobriment per a centenars d'espectadors durant la gira nacional, amb el suport de tres candidatures als Premis Max de les Arts Escèniques: Millor Actriu Protagonista (Gloria Muñoz), Millor Dramaturga Revelació (Julieta Soria) i Millor Disseny d'Il·luminació (Miguel Ángel Camacho).

Todas hieren y una mata (2019), la comèdia de capa i espasa en vers a la manera dels autors del Segle d'Or, escrita per Álvaro Tato i dirigida per Yayo Cáceres, va constituir un de les més destacades estrenes d'una producció privada al nostre país, tant en la rellevància en públic i mitjans com en nombre de representacions nacionals. Les excel·lents crítiques dels principals mitjans de comunicació, el Premi Teatre de Rojas al Millor Text Teatral, la Candidatura al Premi Max Millor Autor 2020 i les tres edicions del llibre (publicat per Edicions Antígona) corroboren aquest èxit. Al llarg de 2019 i 2020 una gira nacional de *Todas hieren y una mata* consolida la companyia mentre es promouen noves activitats relacionades no només amb la posada en escena sinó també amb la formació, les publicacions i la divulgació entorn del teatre, en un àmbit nacional.

Malvivir (2021; Premio José Estruch al Millor Autor), l'aposta d'Ay Teatro per descobrir l'univers de les pícares del Segle d'Or, compta amb la direcció de Yayo Cáceres, la dramaturgia d'Álvaro Tato, l'elenc estel·lar d'Aitana Sánchez-Gijón i Marta Poveda i la música en directe de Bruno Tambascio. Un dels grans èxits de crítica i públic des de l'estrena, tant en gira nacional com en la temporada al Teatro Español/Naves del Matadero de Madrid en 2022.

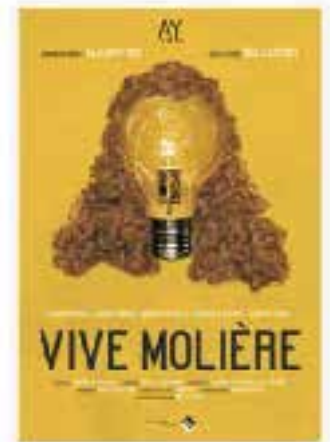
Vive Molière (2022), amb dramaturgia i versions d'Álvaro Tato i direcció de Yayo Cáceres, s'estrena al Teatro de la Abadía de Madrid al desembre de 2022 i rubrica l'aposta de la companyia per elencs joves i per llançar noves mirades als clàssics. En aquest cas, coincidint amb els quatre-cents anys del naixement del genial comediògraf, ens submergim en un viatge a la França del segle XVII a través de la vida i obra molieresca de la mà de cinc joves artistes amb música en directe.

Tots aquests espectacles han comptat amb la direcció de producció i la distribució d'Emilia Yagüe, que aporta dècades d'experiència d'intensa trajectòria al costat de diversos dels més grans exponents de les arts escèniques espanyoles.

AY Teatro i els clàssics

Des de l'origen d'AY Teatro, un dels objectius principals de la companyia ha estat propiciar un acostament artístic als clàssics des de punts de vista insòlits o sorprenents. *Mestiza* (2018, dramaturgia de Julieta Soria, direcció de Yayo Cáceres) va descobrir al públic teatral la figura de Francisca Pizarro, primera mestissa del Perú, descendent de conquistadors i establerta al Madrid barroc; *Todas hieren y una mata* (2019, dramaturgia d'Álvaro Tato, Candidat Premi Max millor Autor 2020, Premi Teatre de Rojas Millor Text d'Autor Espanyol; direcció de Yayo Cáceres) és la primera comèdia de capa i espasa del segle XXI, escrita íntegrament en vers a la manera del teatre auri, amb el pas del temps i la cerca de llibertat de les dames auriseculars com a temes bàsics. *Malvivir* (2021, Premio José Estruch Millor Autor; dramaturgia i versions d'Álvaro Tato, direcció de Yayo Cáceres) proposa el redescubriment de la narrativa picaresca femenina barroca, de la mà de dues grans actrius com Aitana Sánchez-Gijón i Marta Poveda. I *Vive Molière* (2022) ens porta a conèixer la vida i l'obra del gran comediant a través d'una selecció de les seves millors escenes, amb un elenc format per cinc grans talents emergents.

A més, tant Yayo Cáceres com a director, Álvaro Tato com a dramaturg i Emilia Yagüe com a dissenyadora de producció, acumulen el bagatge d'anys de treball conjunt com a part d'un equip creatiu en espectacles de Ron Lalá Teatre o la Compañía Nacional de Teatro Clásico; per exemple els èxits de les coproduccions entre les dues companyies, *Cervantina* (2016; Premi Max Millor Espectacle Musical), *En un lugar del Quijote* (2013; Premi del Públic MIT Ribadavia, Premi Ceres Millor Vestuari, Premi Teatre de Rojas Millor Espectacle, finalista Premi Max Millor Musical) i *Aventuras y entremeses* de Juan Rana (2020; finalista Premi Max Millor versió/adaptació). Altres exemples són: *Don Juan en Alcalá* (2018 i 2019), la cèlebre cita teatral que des de fa més tres dècades encarrega a les millors companyies del panorama nacional la posada en escena de *Don Juan Tenorio* davant de desenes de milers d'espectadors; *Ojos de agua* (2014), protagonitzat per Charo López, coproducció de Rom Lalá, Gal Film, Emilia Yagüe Produccions i Seda en col·laboració amb el Festival de Teatro Clásico de Almagro; o *Siglo de Oro, siglo de ahora* (Folia), de Ron Lalá, que va ser guanyadora dels XVI Premis Max 2013 a la categoria de Millor Empresa /

Producció Privada d'Arts Escèniques i finalista a Millor Espectacle de Teatre Musical així com candidata finalista als VII Premis Valle-Inclán de Teatre 2013. També va obtenir el Premi del Públic al Festival Olmedo Clàssic 2013. A més, Yayo Cáceres va dirigir Compañía Nacional de Teatro Clásico, (2018) i Álvaro Tato és autor de les versions del *Castigo sin venganza* i *El perro del hortelano* de Lope de Vega i *La dama duende* i *El alcalde de Zalamea* de Calderón de la Barca, del 2015 al 2018 amb la Compañía Nacional de Teatro Clásico, dir. Helena Pimenta, així com *El Banquete* (diversos autors clàssics; CNTC, dir. Catherine Marnas i Helena Pimenta, 2018), *Noche de Reyes* de W. Shakespeare (Ur Teatre, dir, Helena Pimenta, 2022) i *Nacida sombra* (a partir de textos de Juana Inés de la Cruz, Maria de Zaies i Teresa de Jesús; direcció i coreografia de Rafaela Carrasco, Premi Festival de Jerez, 2017), sense oblidar la seva direcció del volum col·lectiu *iLinda burla! La risa en el teatre clàssico* (CNTC, Quaderns de Teatre Clàssic, 2018).

Fonts literàries de *Burro*

Fonts orientals, gregues i llatines

-Contes del Panchatantra indi, que recullen llegendes mil·lenàries relacionades amb ogres salvatges, rucs i muls, en el context de la literatura oral que es va anar transformant i derivant a la fabulística d'Occident.

-Corpus de faules d'Isop i de Fedre, que aglutinen els breus contes i la simbologia i saviesa popular associada als ases.

-*Llucià* o *L'ase de Llucià*, precursor directe de L'ase daurat.

-*Asinària* de Plaute, comèdia amb referències diverses als ases domesticats a l'entorn de Roma.

-*L'ase daurat* de Luci Apuleu, peça narrativa clàssica que desembocarà a la literatura picaresca occidental, amb un important component satíric, sexual i religiós; un jove transformat en ruc per arts màgiques recorre diverses capes i estaments socials de la Roma del seu temps abans de tornar al seu estat original.

-Les metamorfosis d'Ovidi, que recull la faula del rei Mides i les orelles d'ase i la catasterització dels anells de la constel·lació de Càncer.

Fonts de l'Edat mitjana

-Obres narratives i/o poètiques miscel·lànies de l'Edat Mitjana que recullen els contes i faules tradicionals sobre ases, com *El conde Lucanor* de Don Juan Manuel, *El libro del buen amor* de l'Arcipreste de Hita o els anònims *Sendeban* i *Calila e Dimna*.

-*Disputa del asno* de Fray Anselmo de Turmeda, bellíssima peça dialogada entre un ase ancià i el mateix fra Anselmo, que debaten sobre la presumpta supremacia de la raça humana sobre les espècies animals i el dret de l'home a governar les bèsties.

-*Missa de l'ase/La Fête de l'âne* (v. g. la versió reconstruïda de Clemencic Consort) i el *Testament de l'ase* recollit a les col·leccions de poemes dels goliards. Tota la literatura i música burlesca amb motiu asnal es dona cita en aquest tipus de celebracions festives i paròdiques imbricades amb la gran tradició del Carnaval.

Fonts del Segle d'Or: Barroc espanyol i francès i literatura isabelina anglesa

-*Don Quijote de la Mancha* de Miguel de Cervantes, amb les meravelloses peripècies i desventures de l'anònim rucio de Sancho, la seva relació amb Rocinante, les seves pèrdues i reparacions; un personatge mut que passa ramonejant per les pàgines de la immensa obra cervantina i que ens ofereix la perspectiva més humanista, divertida i encantadora del ruc a la seva època.

-*El somni d'una nit d'estiu* de William Shakespeare, on trobem la peculiar transformació de l'artesà Bottom per obra i art del entremaliat follet Puck i la fugaç i arrasadora passió amorosa de Titania, Reina de les Fades, per aquest monstruós anticentaure amb cap de ase i cos d'home; pura comèdia.

-*Pell d'ase* de Charles Perrault, un conte que amaga sota el seu enganyós estil infantil profundes connotacions culturals i psíquiques; una jove princesa viu entre pagesos disfressada amb una pell d'ase per fugir del seu destí nefast...

-*La Burromaquia* de Gabriel Álvarez de Toledo, inacabat poema burlesc que paròdia la poesia èpica tan en voga al seu segle, ple de lúdiques i retumbants octaves reials com recers marcial.

-*Faules* de La Fontaine, reinterpretacions esòpiques quallades d'art, ironia, saviesa i gràcia, per un dels genis del Barroc francès, amic i còmplice de Molière, que va dedicar diversos dels seus deliciosos poemes als ases.

Fonts de la Il·lustració i el Romanticisme

-*Fables* d'Iriarte i Samaniego, revisionistes il·lustrats de la tradició fabulística que van deixar una empremta profunda en l'imaginari de moltes generacions d'estudiants al llarg de dècades d'ensenyament a Espanya.

-*L'ase il·lustrat* (anònim), poema erudit amb aire de reivindicació burlesca i benhumorada, amb un aparell de notes aclaparador.

-*Memorias de la Insigne Academia Asnal* de Primo F. Martínez de Ballesteros, una sàtira dels pedants discursos acadèmics, nascuda a l'entorn liberal espanyol sota la influència de la Revolució Francesa.

Fonts modernes

-*Platero y yo* de Juan Ramón Jiménez, potser l'obra més gran de la literatura asnal i una de les peces clau del seu autor, que no necessita presentacions; les estampes líriques en què ens submergeix l'univers mogueresc de Platero i la relació amb el seu amo ens lliura algunes de les millors pàgines de la literatura espanyola, on s'entreveu la sensibilitat del record, el dolor de la fugacitat, la genialitat literària, la tendresa pura i el somni de la transcendència. Cimera poètica sense edat.

-Literatura infantil i juvenil europea del segle XX amb presència d'ases, que testifica la pervivència de l'animal al nostre imaginari: *Memorias de un burro* de la Condesa de Segur, *Pinocchio* de Carlo Collodi, Fray Perico i su burrito de Juan Muñoz Martín, *Els segrestadors de burros* de Gerald Durrell, etc.

Fonts musicals

-Cançons infantils i juvenils i cançoner de música popular espanyola i americana, des de la rumba al pop: *A mi burro*, *El burro Perico*, *Hacia Belén va una burra*, *Borriquito como tú* (Peret), *Como un burro amarrado en la puerta del baile* (El Último de la Fila) i un llarg etcètera.

Álvaro Tato. Dramaturg

Álvaro Tato (Madrid, 1978) és escriptor, actor i dramaturg, membre fundador de les companyies Ron Lalá i Ay Teatro; els seus espectacles han realitzat gires per vint països i han obtingut nombrosos guardons, entre els quals hi ha el Premi Max Millor Espectacle Musical 2017 i Premi Max Millor Empresa d'Arts Escèniques 2013.

Ha escrit la dramaturgia de *Vive Molière* (2022; dir. Yayo Cáceres), *Villa y Marte* (2022; dir. Yayo Cáceres), *Malvivir* (2021; Premio José Estruch Mejor Autor; dir. Yayo Cáceres), *Andanzas y entremeses de Juan Rana* (2020, finalista Premio Max Mejor Adaptación/Versión; dir. Yayo Cáceres), *Todas hieren y una mata* (2019; Premio Teatro de Rojas Mejor Autor; dir. Yayo Cáceres), *Crimen y telón* (2017; dir. Yayo Cáceres), *Cervantina* (2016; dir. Yayo Cáceres), *Comedia multimedia* (2016; dir. Yayo Cáceres), *Ojos de agua* (2014; dir. Yayo Cáceres) i *El intérprete* (2013), entre d'altres.

També és autor de dramaturgies per a espectacles de dansa com *Nocturna* (2022; dir. Rafaela Carrasco), *Ariadna. Al hilo del mito* (2020; dir. Rafaela Carrasco), *Nacida sombra* (2017; dir. Rafaela Carrasco) i *Zarzuela en danza* (Teatro de la Zarzuela, 2017 y 2020; dir. Nuria Castejón).

Ha fet diverses versions per a la Compañía Nacional de Teatro Clásico: *El castigo sin venganza* de Lope de Vega (2018; dir. Helena Pimenta), *El banquete* (2018; dir. Catherine Marnas y Helena Pimenta), *La dama duende* de Calderón de la Barca (2017; dir. Helena Pimenta), *El perro del hortelano* de Lope de Vega (2016; dir. Helena Pimenta) y *El alcalde de Zalamea* de Calderón de la Barca (2015; dir. Helena Pimenta; candidat al Premio Max 2015 Mejor Versión/Adaptación Teatral). I per al Teatro de la Zarzuela, *El sobre verde de Jacinto Guerrero* (2022; dir. Nuria Castejón).

Ha publicat diversos textos teatrals a Ediciones Antígona: *Villa y Marte* (2022), *Malvivir* (2021), *Andanzas y entremeses de Juan Rana* (2020), *Todas hieren y una mata* (2019), *Crimen y telón* (2018) y *Siete otras vidas* (2018), a més de versions de clàssics com *El castigo sin venganza* (2018), *El banquete* (a Tres jóvenes clásicos, 2018), *La dama duende* (2017), *El perro del hortelano* (2016) i *El alcalde de Zalamea* (2015), totes publicades a Colección Textos Clásicos CNTC, i els llibres de poesia *Vuelavoz* (2017), *Zarzas. Coplas flamencas reunidas* (2015), *Gira* (Premio Internacional de Poesía Miguel Hernández 2011) i *Cara máscara* (Premio Hiperión de Poesía 2007), entre d'altres. També ha dirigit el volum *¡Linda burla! La risa en el teatro clásico*, Cuadernos de Teatro Clásico, CNTC, 2018. És professor de Dramaturgia y Verso al Máster en Creación Teatral UC3M, entre d'altres centres educatius.

Yayo Cáceres. Director

Yayo Cáceres és director de la companyia de teatre, humor i música Ron Lalá. Ha dirigit tot els espectacles de la companyia; els més recents, *Villa y Marte* (2022), *Andanzas y entremeses de Juan Rana* (2020), *Don Juan en Alcalá* (2018), *Crimen y telón* (2017; Premio José Estruch Mejor Espectáculo y Mejor Director) y *Cervantina* (CNTC/Ron Lalá, Premio Max Mejor Espectáculo Musical).

Nascut a Curuzú Cuatiá (Corrientes, Argentina), va estudiar teatre amb Roberto Stábile, Ernesto Retamero, Hugo Midón i Alejandra Boero i al Conservatorio Manuel de Falla (Teatro San Martín, Buenos Aires). Ha rebut cursos de Hassan Couyaté (staff de Peter Brook), entre d'altres.

Ha dirigit *Vive Molière* (2022), *Malvivir* (2021), *Todas hieren y una mata* (2019), *Comedia multimedia* (2016) y *Ojos de agua* (2014) d'Álvaro Tato, *Mestiza* (2018) de Julieta Soria, *Holly is good* de Javix Bakman i *Equívoca fuga* de Daniel Veronese. Ha codirigit *Los empeños de una casa* de Sor Juana Inés de la Cruz (Joven Compañía Nacional de Teatro Clásico, 2018). Com a actor, ha sigut membre de la companyia *Imprebis* (dir. Santiago Sánchez); amb el mateix director va participar a *Don Juan Tenorio* de José Zorrilla, *Quijote i Galileo* de Bertolt Brecht. A l'Argentina va treballar amb Mabel Manzotti i Virginia Lago, entre d'altres.

Com a músic, ha editat quatre àlbums en solitari i ofereix nombrosos concerts a Amèrica i Espanya. Ha publicat els llibres *Deporteatro* (2022, ed. Antígona) i *Yendo / Entre orillas* (ed. Autografía, amb pròleg de Juan Diego Botto i il·lustracions d'Óscar Grillo).

Ha compost, adaptat, interpretat i dirigit música per a espectacles de les companyies Yllana i L'Om-Imprebis, entre d'altres, música per a pel·lícules, i ha estat músic d'estudi i en directe per a Teresa Parodi i Antonio Tarragó Ros, entre d'altres.

Ha rebut més de quinze premis a la seva carrera, entre ells el Premi al Millor Actor i a la Millor Música de la Secretaria de Cultura de la Província de Buenos Aires per *La revolución que no fue* (dir. E. Lamoglia, 2000) i el Premi Estrella de Mar (Mar del Plata, Argentina) al Millor Actor de Repartiment per *Los diez días de Erdosain* (dir. Daniel Baldó, Grupo Sísifo, 2000). És professor d'Interpretació.

Carlos Hipólito. Actor

Carlos Hipólito és un dels actors espanyols més aclamats de la seva generació. Al llarg de la seva impressionant trajectòria en teatre, cinema i televisió, ha ofert treballs memorables en tots els àmbits i ha estat destacat amb els premis més prestigiosos de les arts escèniques i audiovisuals. És una de les figures més versàtils del panorama nacional i un dels referents indiscutibles de la interpretació al nostre país.

Nascut a Madrid i format a l'escola de William Layton. Actor des de finals de la dècada del 1970 i avui un dels més reconeguts, compta amb àmplia experiència en teatre, cinema i televisió. Ha rebut més de trenta guardons, entre ells del 1991 al 2015 vuit vegades el Premi de la Unión de Actores, del 1999 al 2013 tres vegades el Premi Max, Premi Mayte (2005), Premi de Cultura de la Comunitat de Madrid (2005), Premi Valle Inclán (2015), Premi Corral de Comèdies d'Almagro (2018), Premi Luis Ciges del Festival d'Islandia (2020) i Medalla d'Or al Mèrit a les Belles Arts (2020).

Entre els seus nombrosos treballs teatrals, figuren *El proceso* dirigit per Ernesto Caballero, *Oceania* monòleg escrit per Gerardo Vera, director José Luis Arellano, *La mentira* dirigit per Claudio Tolcachir, *El crédito* dirigit per Gerardo Vera, *Sonrisas y lágrimas* dirigit per Jaime Azpilicueta; *Follies*, dirigit per Mario Gas; *Todos eran mis hijos* dirigit per Claudio Tolcachir; *Glengarry Glen Ross* dirigit per Daniel Veronese, (totes al Teatro Español); *Don Carlos* dirigit per Calixto Bieito (al CDN, coproducció del Teatre Romea); *Arte*, dirigit per Josep Maria Flotats; *La verdad sospechosa*, amb Pilar Miró; *Largo viaje hacia la noche*, *Seis personajes en busca de autor* i *Así que pasen cinco años*, totes dirigides per Miguel Narros. A la dècada dels noranta va treballar amb Adolfo Marsillach a *El misántropo y el médico de su honra* (Compañía Nacional de Teatro Clásico); amb José Carlos Plaza a *Las comedias bárbaras* (CDN); amb Miguel Narros a *El burlador de Sevilla* (2002-03, CNTC) i amb Esteve Ferrer a *Dakota* (2003-04). Després de la seva feina al musical *Billy Elliot*, s'incorpora el 2019, sota la direcció de Claudio Tolcachir, a la funció *Copenhague*. El 2020 dirigit per Alfredo Sanzol, *Macbeth* (Centro Dramático Nacional), el 2021 *Rita*, sota la direcció de Lautaro Perotti.

Al cinema, ha rodat més de vint pel·lícules, amb directors com Pilar Miró (*Beltenebros* i *El pájaro de la felicidad*); Carlos Saura (*Goya en Burdeos* i *El séptimo día*); José Luis Garci (*You're the one*, *Historia de un beso*, *Tiovivo* i *Ninette*); Mario Camus (*Después del sueño*) o Sergio Renán (*La soledad era esto*); Salvador Calvo (*1898-Los últimos de Filipinas*) i el seu últim paper dirigit per Nacho Álvarez *Explota Explota*.

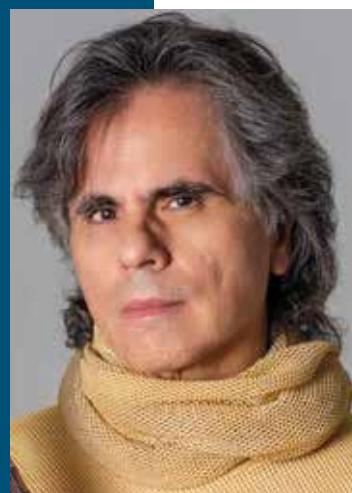
A la televisió, ha intervingut en sèries d'èxit com *Desaparecida*, *Guante blanco*, *Cuéntame cómo pasó*, *Hospital Central*, *El comisario*, *La duquesa*, *Vis A Vis*, *El Ministerio del Tiempo*, *Félix*, *Vivir sin permiso*, *Caronte*, *Los misterios de Laura*, etc.

Fran García. Actor / Músic

Neix a Aranjuez, el 1991. A l'edat de 16 anys comença a estudiar música i percussió a l'Institut de Música i Tecnologia Musical de Madrid per, més tard, arrencar amb els projectes de White Widow i The Folie Diamond, ambdues bandes de rock psicodèlic. Durant l'any 2013 dirigeix la revista Garaje Sónico i produeix el festival Affaire Sónico. El 2014 entra a formar part de l'elenc de l'espectacle *Ojos de agua* i, el 2015 i el 2016 fa de substitut i assistent de direcció al muntatge de *Cervantina*, ambdues produccions de la companyia Ron Lalá. El 2017 és un dels protagonistes de *Comedia multimedia* produïda per Emilia Yagüe i Kendosan. També ha complert la funció d'actor de repartiment als muntatges *Andanzas y entremeses* de Juan Rana (CNTC/Ron Lalá) i *Villa y Marte* (Teatres del Canal/Ron Lalá), dirigits per Yayo Cáceres.

Manuel Lavandera. Músic

Va començar la seva carrera com a guitarrista el 1978, amb el grup del pianista Mario Marzan. Ha treballat com a músic amb directors musicals com Mariano Tito, Oscar d'Auría i Aníbal Arias, i guitarrista del Quintet Juan Esteban Cuacci actuant al Festival Veranos de la Villa i gira per Portugal.

El 2006 va realitzar l'arranjament i direcció musical de la cançó *Pero no pudieron* de Silvina Tabbush (música i intèrpret) i José Tcherkaski (lletra) representant a l'Argentina al Festival Internacional de la Canción de Viña del Mar (Xile).

El 2009 forma Madre Tierra amb Silvina Tabbush (cantant i compositora); gravant *Andando Caminos*, *Traigo* i *Cantoras Eternas* i actuant per Europa i Llatinoamèrica. També forma Kantika Sefarad amb Silvina Tabbush-Música Sefardí, gravant l'àlbum *Empesijo*.

Ha compost juntament amb Walther Cuttini la música de l'espectacle de dansa contemporània *Belladonna*, amb coreografia d'Esther Carrasco; va ser primera guitarra en *Hair* i *Jesucristo Superstar*, i guitarrista i compositor de l'obra teatral *Mestiza*, dirigida per Yayo Cáceres i produïda per Emilia Yagüe Producciones (2018-2020).

En cinema ha treballat com a músic compositor de la productora La Nave (Madrid) des de 2001, i va compondre la música per al documental *Historia del Metro de Madrid*.

Iballa Rodríguez. Actriu / Música

Ha estudiat el Grau d'Interpretació Textual de la RESAD i el Curs regular d'Interpretació de l'Escola d'Actors de Canàries.

Ha realitzat diversos cursos de formació actoral: Sessions individuals regulars de veu i vers amb Vicente Fuentes, Curs de la veu al cant, tècnica Roy Hart amb Natacha Crawford (2022). Té formació musical de solfeig i flauta travessera a l'escola municipal de música de Vall de Guerra i té formació professional de Hip-hop a l'escola Yufunk dance School i estudis de ballet i contemporani a l'Escola municipal de Dansa de Tacoronte. Ha format part dels espectacles de la RESAD *La casa de maricas de Mamiliendre* (dir. Mariano Gracia), *Alessio* (dir. Laura Ferrer), *Niño Amor* (dir. David Boceta) i dels espectacles *Día de limpieza* (dir. Laura Ferrer - Teatro La Encina), *El reino del rock* (dir. Alicia Campos - Centro Cultural de San Cristóbal de La Laguna) i *La fiera Corrupia* (dir. Aranza Coello - Escuela de Actores de Canarias).

Empreses patrocinadores

Amb la col·laboració de

JORGE DE LA GARZA

Institucions

Finançat per

ENTRADES

TEATREROMEA.CAT

GRUPS

PROMENTRADA.COM

Informació general

BURRO

Del 8 de maig al 2 de juny

Horaris

De dimarts a divendres: 20 h

Dissabtes: 17.30 i 20 h

Diumenges: 18 h

Preus

A partir de 19 € (consulteu descomptes especials)

Venda d'entrades

Taquilla Teatre Romea - www.teatreromea.cat

Preus especials per a grups a Promentrada

www.promentrada.com

T. 93 309 70 04

Contacte de premsa

Xavi Lleyda, Anna Pérez i Marcel Clement

93 309 75 38 - premsa@focus.cat

Material de premsa a focus.cat/teatre/#premsa

Molt més a

Comparteix la teva experiència amb el hashtag

#Burro

i etiqueta @Teatre_Romea

informació general